

Paul de Beer en Wieteke Conen

Hoe waarderen we regels rond werk en inkomen?

Kort & Bondig

3

Paul de Beer en Wieteke Conen

Hoe waarderen we regels rond werk en inkomen?

GOLDSCHMEDING
FOUNDATION
MENS • WERK • ECONOMIE

MEDE MOGELIJK
GEMAAKT
DOOR DE
GOLDSCHMEDING
FOUNDATION

April 2020

© P. de Beer , W. Conen, Amsterdam

Contact: aias-hsi@uva.nl

Bibliografische informatie:

P. de Beer & W. Conen & (2020). Hoe waarderen we regels rond werk en inkomen?, *AIAS-HSI Kort & Bondig 3*.

Informatie kan worden geciteerd mits de bron correct en helder wordt vermeld.

Reproductie voor eigen/intern gebruik is toegestaan.

Publicaties in de reeks *Kort & Bondig* zijn te downloaden op de website <http://aias-hsi.uva.nl/> onder "Publicaties".

ISSN online: 2666-5476

Dit is de derde publicatie in de reeks 'Kort & Bondig' die onderzoeks-instituut AIAS-HSI van de Universiteit van Amsterdam uitbrengt om in kort bestek en op toegankelijke wijze uitkomsten te presenteren van recent verricht onderzoek.

Deze derde 'Kort & Bondig' presenteert deelresultaten van de Waarde van Werk Monitor (WWM), een onderzoek onder de Nederlandse bevolking dat in 2019 heeft plaats gevonden als onderdeel van het onderzoeksproject 'De waarde van werk'. Dit onderzoek heeft tot doel om vast te stellen op welke wijze de waarde(ring) van (betaald en onbetaald) werk in Nederland samenhangt met de kenmerken van het werk, de context waarin het werk wordt verricht en de kenmerken van de personen. Daarnaast wordt onderzocht in welke mate de bestaande instituties rond werk en inkomen mensen ondersteunen of juist belemmeren bij het realiseren van een maximale waarde(ring) van hun werk.

Deze 'Kort & Bondig' richt zich op de waardering van mensen voor verschillende soorten regels en voorzieningen op het gebied van werk en inkomen. In de volgende afleveringen in de reeks 'Kort & Bondig' zullen andere aspecten van de WWM worden geanalyseerd, waaronder verschillen tussen vrouwen en mannen in de waardering van werk, de rol van de werkgever en de waardering van onbetaalde arbeid.

In het najaar van 2020 verschijnt een uitgebreid onderzoeksrapport met een nadere toelichting op de opzet van de Waarde van Werk Monitor en uitgebreidere en meer diepgravende analyses (zie hiervoor de website: <https://aias-hsi.uva.nl/publicaties/working-papers/working-papers.html>).

Het onderzoek naar de waarde van werk wordt mogelijk gemaakt door steun van de Goldschmeding Foundation

Inhoud

Inleiding.....	5
Voldoen de overheidsvoorzieningen?	6
Welke regels en voorzieningen rond werk en inkomen moeten veranderen? 8	
Bepaalt de arbeidsmarktpositie de voorkeur voor verschillende regelingen en voorzieningen?	10
Conclusie	15

Inleiding

Begin 2020 heeft de Commissie Borstlap de regering geadviseerd om de regulering van de Nederlandse arbeidsmarkt ingrijpend te veranderen. De Commissie constateert een steeds grotere kloof tussen de werkenden met een vast contract en degenen die werken in 'niet-standaard arbeidsrelaties', zoals een tijdelijk contract, uitzendwerk of als zzp'er. Maar ook andere aspecten van de regulering van werk en inkomen zijn volgens de Commissie aan groot onderhoud toe, bijvoorbeeld met betrekking tot een leven lang ontwikkelen en de re-integratie van groepen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De gevolgen van de coronacrisis voor de arbeidsmarkt, die op het moment van schrijven nog moeilijk zijn te overzien, onderstrepen de urgentie van een discussie over de regulering van de arbeidsmarkt. In deze crisis krijgen de werknemers met een flexibel contract en de zzp'ers de zwaarste klappen, terwijl zij het minst beschermd worden door de bestaande regels en voorzieningen. Ook richt de crisis de schijnwerper op het grote belang van voorzieningen om betaald werk en zorg voor kinderen te combineren.

Hoewel de uitgangspunten van de Commissie Borstlap een positief onthaal kregen, bestaan er verschillen van mening over de concrete veranderingen die in de regulering van werk en inkomen moeten worden aangebracht. Veel maatschappelijke organisaties – vakbonden, brancheorganisaties, zzp-organisaties – hebben hierover inmiddels hun mening gegeven. Maar tegelijkertijd is er nog weinig inzicht in de opvattingen van de Nederlandse bevolking. Hoe kijken Nederlanders aan tegen de regulering van werk en inkomen? Wat zijn naar hun mening de belangrijkste gebreken en welke veranderingen zouden zij willen? Hoe hangen die opvattingen samen met de vraag of zij al dan niet betaald werk hebben en in welk soort arbeidsrelatie zij werken?

In deze Kort & Bondig werpen wij meer licht op deze vragen. Deze publicatie is gebaseerd op een onderzoek onder de Nederlandse bevolking, de Waarde van Werk Monitor (WWM), dat in het voorjaar van 2019 is uitgevoerd. Dit was ruim

voor het advies van de Commissie Borstlap uitkwam en we hebben in dit onderzoek dan ook niet haar voorstellen aan de respondenten kunnen voorleggen. Wel is in het onderzoek een breed scala aan regelingen en voorzieningen voor werkenden en niet-werkenden de revue gepasseerd om een beeld te krijgen van de voorkeuren en wensen van de bevolking. Met ‘regelingen’ doelen we hier op voorschriften van de overheid met betrekking tot de verplichtingen en rechten van werkgevers en werkenden. Te denken valt aan de regels met betrekking tot ontslag van werknemers en aanspraken op verlof. Onder ‘voorzieningen’ verstaan we financiële ondersteuning door de overheid van werkenden en niet-werkenden, zoals uitkeringen bij werkloosheid of arbeidsongeschiktheid en kinderopvangvoorzieningen.

Allereerst bespreken we in welke mate Nederlanders vinden dat de overheid voorziet in een aantal belangrijke voorzieningen. Vervolgens gaan we na welk deel van de bevolking vindt dat er bepaalde veranderingen in de regelingen en voorzieningen rond werk en inkomen zouden moeten worden aangebracht. Tot slot onderzoeken we of deze opvattingen samenhangen met de positie van mensen op of buiten de arbeidsmarkt. Hebben werkenden andere opvattingen dan niet werkenden? En willen zelfstandigen andere veranderingen dat werknemers met een vast en met een flexibel contract?

Voldoen de overheidsvoorzieningen?

Vinden Nederlanders dat de overheid voldoende voorziet in een aantal belangrijke voorzieningen op het gebied van werk en inkomen? Om het belang dat mensen hieraan hechten in perspectief te plaatsen, hebben we aan hen ook een aantal voorzieningen in andere domeinen van overheidsbeleid, zoals gezondheidszorg en onderwijs, voorgelegd. Tabel 1 laat zien dat meer dan twee op de drie Nederlanders vinden dat de overheid in (zeer) hoge mate of in redelijke mate voorziet in goede scholing, goede gezondheidszorg en goede werkomstandigheden. Nog net een meerderheid vindt dat dit ook geldt voor de levensstandaard bij werkloosheid, de levensstandaard voor gepensioneerden en kinderopvang. Kritischer is de bevolking over de

levensstandaard voor arbeidsongeschikten, de zorg voor ouderen en de bescherming tegen armoede. In de laatste twee gevallen vindt minimaal de helft van de Nederlanders dat de overheid er niet of nauwelijks of in geringe mate in voorziet. Uit deze cijfers blijkt dat Nederlanders vooral kritisch zijn over de voorzieningen voor groepen die niet participeren op de arbeidsmarkt: arbeidsongeschikten, werklozen, gepensioneerden en armen (al hebben die soms wel werk). Over de voorzieningen die ook voor werkenden zijn bedoeld, zoals scholing, kinderopvang, gezondheidszorg en werkomstandigheden, is men positiever.

Tabel 1. Percentage van de bevolking van 18-70 jaar dat vindt dat de overheid in (zeer) hoge of redelijke mate dan wel niet of nauwelijks of in geringe mate^a voorziet in ...

	% in (zeer) hoge of redelijke mate	% niet of nauwelijks of in geringe mate
Goede scholing van kinderen en jongeren	74	19
Goede gezondheidszorg	72	26
Goede werkomstandigheden voor werkenden	70	24
Goede kinderopvang	58	17
Een redelijke levensstandaard bij werkloosheid	58	31
Een redelijke levensstandaard voor gepensioneerden	56	35
Een redelijke levensstandaard bij arbeidsongeschiktheid	48	36
Goede zorg voor ouderen	41	54
Bescherming tegen armoede	38	50

Noot a: De restcategorie is "weet niet/geen mening".

Welke regels en voorzieningen rond werk en inkomen moeten veranderen?

We zagen hiervoor dat Nederlanders minder positief zijn over de voorzieningen voor niet-werkenden dan over de voorzieningen waarvan ook werkenden gebruik kunnen maken. Betekent dit nu ook dat zij meer veranderingen willen die ten goede komen aan de niet-werkenden dan aan de werkenden?

We hebben aan de respondenten een reeks van mogelijke veranderingen in het overheidsbeleid voorgelegd met de vraag of men daar (zeer) positief of (zeer) negatief tegenover staat. Tabel 2 laat zien dat de prioriteiten van de Nederlandse bevolking ten aanzien van beleidswijzigingen zich niet primair richten op voorzieningen en regelingen voor niet-werkenden. Als we ons eerst richten op de vijf veranderingen waar meer dan de helft van de ondervraagden positief of zeer positief tegenover staat, dan hebben vier daarvan niet speciaal betrekking op niet-werkenden: langer vaderschapsverlof, betere en goedkopere kinderopvang en meer vergoedingen voor vrijwilligers. Alleen een hogere uitkering bij invaliditeit of arbeidsongeschiktheid betreft wel specifiek niet-werkenden. Overigens is het mogelijk dat de ondervraagden bij mensen die vrijwilligerswerk doen ook vooral aan niet-betaald werkenden denken.

Terwijl er veel steun is voor een hogere arbeidsongeschiktheidsuitkering, geldt dit niet voor een langere werkloosheidsuitkering of een hogere bijstandsuitkering: daar zijn iets meer mensen negatief dan positief over. Hoewel we hierboven zagen dat bijna twee derde van de respondenten vindt dat de overheid onvoldoende bescherming biedt tegen armoede, staat toch maar een op de vier positief tegenover een hogere bijstandsuitkering. Blijkbaar vinden de meeste mensen dat armoede niet (primair) bestreden moet worden door de uitkeringen te verhogen (of zij beschouwen mensen met een bijstandsuitkering niet als arm).

Tabel 2. Percentage van de bevolking van 18-70 jaar dat positief of zeer positief resp. negatief of zeer negatief^a staat tegenover verschillende veranderingen

	% (zeer) positief	% (zeer) negatief
Meer vergoedingen/tegemoetkomingen voor mensen die vrijwilligerswerk doen	62	11
Langer betaald vaderschapsverlof	60	18
Hogere uitkering bij invaliditeit of arbeidsongeschiktheid	52	6
Verbetering van de kwaliteit van de kinderopvang	52	7
Goedkopere kinderopvang	52	14
Langer betaald zwangerschapsverlof	47	21
Verkorting van de voltijd werkweek (naar bijvoorbeeld 32 uur)	45	24
Invoering van een basisinkomen	39	32
Langere uitkering bij werkloosheid	28	30
Hogere bijstandsuitkering	25	35
Veranderingen die het gemakkelijker maken om werknemers met een vast contract te ontslaan	19	56

Noot a: De restcategorie is “neutraal”.

Interessant is dat wel iets meer ondervraagden positief dan negatief staan tegenover de invoering van een basisinkomen, al gaat het wel om een minderheid. Wellicht ziet men dit als een beter instrument om armoede te bestrijden dan de bijstandsuitkering. Inderdaad staat 57% van degenen die vinden dat de overheid niet of nauwelijks voorziet in bescherming tegen armoede, positief tegenover invoering van een basisinkomen en 45% positief tegenover een hogere bijstandsuitkering. Van degenen die vinden dat de overheid in hoge of zeer hoge mate voorziet in bescherming tegen armoede is dit respectievelijk 31% en 14% (niet in de tabel).

Er is ook vrij veel steun voor een verkorting van de voltijd werkweek naar bijvoorbeeld 32 uur. Bijna de helft van de respondenten is hier positief over, en slechts een op de vier negatief.

Het minst positief zijn de respondenten over veranderingen die het gemakkelijker maken om werknemers met een vast contract te ontslaan. Een ruime meerderheid staat hier negatief tegenover.

Bepaalt de arbeidsmarktpositie de voorkeur voor verschillende regelingen en voorzieningen?

Voor de overheidsvoorzieningen en -regelingen die direct te maken hebben met werk en inkomen gaan we na of de opvattingen en voorkeuren samenhangen met de positie die men inneemt op of buiten de arbeidsmarkt. We onderscheiden allereerst tussen werkenden en niet-werkenden. Binnen de groep werkenden maken we onderscheid tussen werknemers met een vast contract, werknemers een flexibel contract en zelfstandigen. Binnen de groep niet-werkenden onderscheiden we werklozen en arbeidsongeschikten, gepensioneerden en vutters, en overige niet-werkenden (waaronder huisvrouwen/mannen en voltijd studerenden).

Tabel 3 laat zien hoe deze groepen verschillen in hun opvatting over de toereikendheid van verschillende overheidsvoorzieningen. Werkenden blijken over het algemeen beduidend positiever over de overheidsvoorzieningen dan niet-werkenden. Werknemers met een vast contract en zelfstandigen zijn het meest positief, flexwerkers minder. Van de niet-werkenden vinden de gepensioneerden het vaakst dat de overheid in zeer hoge of redelijke mate voorziet in een aantal behoeften. Alleen ten aanzien van de levensstandaard van gepensioneerden zijn zij minder positief. Werklozen en arbeidsongeschikten zijn het minst positief over de levensstandaard van hun eigen groep. Werklozen, arbeidsongeschikten en overige niet-werkenden zijn het minst positief over de bescherming die de overheid biedt tegen armoede. In grote lijnen geldt dus dat de ondervraagden het meest kritisch zijn over voorzieningen waarmee zij zelf te maken hebben of te maken zouden kunnen krijgen. De enige uitzondering hierop vormen 'goede werkomstandigheden', waarover de werkenden juist positiever zijn dan de niet-werkenden.

Tabel 3. Percentage van de bevolking van 18-70 jaar naar arbeidsmarktpositie dat vindt dat de overheid in (zeer) hoge of in redelijke mate voorziet in ...

	Een redelijke levensstandaard ...			Bescherming tegen armoede	Goede werkomstandigheden voor werkenden
	... bij werkloosheid	... bij arbeidsongeschiktheid	... voor gepensioneerden		
Werkend	70	62	66	48	78
w.v. vast contract	72	66	65	49	78
flexibel contract	64 ⁻	55 ⁻	66 ⁻	46 ⁻	77 ⁻
zelfstandige	77	64	65	49	76 ⁻
Niet werkend	58	49	53	34	69
w.v. werkloos/ arbeidsongeschikt	50 ⁻	39 ⁻	50 ⁻	27 ⁻	60 ⁻
pensioen/vut	64 ⁻	57	52 ⁻	41	74 ⁻
overig niet-werkend	63 ⁻	55 ⁻	56 ⁻	39 ⁻	76 ⁻
Totaal	66	57	61	43	75

Noot: ⁻ significant kleiner ($p < 0,05$) dan vast contract

Tabel 4 laat zien in welke mate de verschillende groepen verschillen in hun wensen ten aanzien van veranderingen in de regelingen rond werk en inkomen. Minder ontslagbescherming voor werknemers met een vast contract is erg impopulair, behalve bij zelfstandigen. Terwijl minder dan een op de vijf werknemers, zowel met een vast als met een flexibel contract, en minder dan een op de zeven niet-werkenden hier vóór is, is bijna de helft van de zelfstandigen wel voor minder ontslagbescherming. Ongeveer de helft van de werknemers en de helft van de werklozen en arbeidsongeschikten is voor een forse verkorting van de werkweek, maar van de zelfstandigen en gepensioneerden is hooguit een op de drie daar positief over. Een langer zwangerschapsverlof en een langer vaderschapsverlof krijgen relatief veel steun van flexwerkers en juist weinig van gepensioneerden. Langere of hogere uitkeringen krijgen de meeste steun van werklozen en arbeidsongeschikten. Dit geldt ook voor meer vergoedingen voor vrijwilligers en de invoering van een basisinkomen. Toch zijn ook twee op de vijf flexwerkers en zelfstandigen positief over de invoering van een basisinkomen.

Samenvattend zien we dat zelfstandigen en gepensioneerden over het algemeen het minst positief staan tegenover uitbreiding van voorzieningen en flexwerkers en werklozen en arbeidsongeschikten het meest positief. De scheidslijn loopt dus niet tussen werkenden en niet-werkenden, maar tussen flexwerkers, werklozen en arbeidsongeschikten aan de ene kant en zelfstandigen en gepensioneerden aan de andere kant. De werknemers met een vast contract en de overige niet-werkenden nemen meestal een tussenpositie in.

Tabel 4. Percentage van de bevolking van 18-70 jaar naar arbeidsmarktpositie dat positief of zeer positief staat tegenover verschillende veranderingen

	Minder ontslag- bescherming	Kortere werkweek	Langer zwangerschaps- verlof	Langer vaderschapsverlof	Langere werkloosheids- uitkering	Hogere bijstandsuitkering	Hogere arbeidsongeschikt- heidsuitkering	Meer vergoedingen voor vrijwilligers	Invoering basis- inkomen
Werkend	23	45	46	61	25	18	48	58	35
w.v. vast contract	19	45	44	58	26	17	48	58	31
flexibel contract	18	50	54 ⁺	70 ⁺	28 ⁺	21 ⁺	52	60	40 ⁺
zelfstandige	45 ⁺	32 ⁻	39	52	20 ⁻	13	42 ⁻	57	40 ⁺
Niet werkend	14	45	47	58	33	36	59	68	46
w.v. werkloos/ arbeidsongeschikt	12 ⁻	52	46	57	41 ⁺	52 ⁺	73 ⁺	74 ⁺	54 ⁺
pensioen /vut	12 ⁻	25 ⁻	37 ⁻	46 ⁻	26	20	44	53 ⁻	31
overig niet- werkend	15	42	51	61	28	28 ⁺	52	66 ⁺	43 ⁺
Totaal	19	45	47	60	28	25	52	62	39

Noot: ⁺ significant groter ($p < 0,05$) dan vast contract; ⁻ significant kleiner ($p < 0,05$) dan vast contract

Dit duidt erop dat eigenbelang hierbij een rol speelt. Zelfstandigen en gepensioneerden hebben zelf geen baat (meer) bij korter werken, verlofregelingen en meer genereuze bijstands-, werkloosheids- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen en zijn dan ook het minst positief over uitbreiding van die rechten. Werklozen en arbeidsongeschikten daarentegen zijn verhoudingsgewijs het meest positief over meer royale uitkeringen waarop zij zelf een beroep (kunnen) doen. Werknemers doen nu geen beroep op die uitkeringen, maar zouden er in de toekomst wel afhankelijk van kunnen worden en nemen een tussenpositie in. Aangezien flexwerkers meer risico lopen om op een werkloosheids- of bijstandsuitkering aangewezen te raken dan werknemers met een vast contract, zijn zij ook wat vaker positief over een verbetering van die uitkeringen. Dit eigenbelang is overigens minder duidelijk bij ontslagbescherming: werklozen en arbeidsongeschikten en gepensioneerden zijn nog negatiever over versoepeling van ontslagbescherming dan werknemers, hoewel zij daar minder (direct) baat bij hebben. Dat zelfstandigen hierover veel positiever zijn is wel begrijpelijk: zij hebben zelf immers geen voordeel bij ontslagbescherming.

De verschillen in opvattingen tussen de groepen betekenen niet per se dat de arbeidsmarktpositie de *oorzaak* is van die verschillen. Het is ook mogelijk dat de verschillen samenhangen met andere persoonskenmerken die gerelateerd zijn aan de arbeidsmarktpositie. Te denken valt aan geslacht, positie in het huishouden, leeftijd en opleidingsniveau. Door te controleren voor de invloed van die kenmerken kunnen we bepalen of de arbeidsmarktpositie een zelfstandig effect heeft. Dan blijkt dat gepensioneerden over het algemeen geen andere opvattingen hebben dan werknemers met een vast contract, maar dat het hier vooral om een leeftijdseffect gaat. Zzp'ers en werklozen en arbeidsongeschikten blijven, ook na controle voor persoonskenmerken, wel andere opvattingen hebben dan werknemers met een vast contract. De opvattingen over zwangerschapsverlof en vaderschapsverlof worden in het geheel niet meer beïnvloed door de arbeidsmarktpositie. De verschillen in

opvattingen hierover worden vooral bepaald door verschillen in leeftijd en opleidingsniveau.

Conclusie

Wat vinden Nederlanders van de overheidsvoorzieningen en regelingen rond werk en inkomen en welke veranderingen zouden zij wensen? In deze Kort & Bondig zijn we nagegaan hoe zij tegenover een aantal bestaande voorzieningen staan, over welke veranderingen zij meer of minder positief zijn en in hoeverre deze opvattingen samenhangen met hun positie op of buiten de arbeidsmarkt.

In het algemeen verschillen mensen met een andere arbeidsmarktpositie inderdaad in hun opvattingen en wensen ten aanzien van de regelingen en voorzieningen rond werk en inkomen. Kort samengevat zijn mensen het meest kritisch over de huidige voorzieningen waarvan zij zelf gebruik maken of zouden kunnen maken en staan daarom het meest positief tegenover verbetering van regelingen en voorzieningen die in hun eigen belang zijn.

Werkenden zijn over het algemeen positiever over de overheidsvoorzieningen dan niet-werkenden. Van de niet-werkenden zijn de gepensioneerden het meest positief over de overheidsvoorzieningen, behalve over de mate waarin de overheid voorziet in een goede levensstandaard van gepensioneerden. Werklozen en arbeidsongeschikten zijn het minst positief over de levensstandaard van hun eigen groep. Werklozen, arbeidsongeschikten en overige niet-werkenden zijn het minst positief over de bescherming die de overheid biedt tegen armoede.

Zelfstandigen en gepensioneerden staan het minst positief tegenover uitbreiding van voorzieningen voor werkenden en niet-werkenden, flexwerkers en werklozen en arbeidsongeschikten zijn hierover het meest positief. Dit hangt waarschijnlijk samen met het feit dat zelfstandigen en gepensioneerden zelf geen baat (meer) hebben bij korter werken, verlofregelingen en meer

genereuze bijstands-, werkloosheids- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. Werklozen en arbeidsongeschikten daarentegen zijn juist het meest positief over meer royale uitkeringen waarop zij zelf een beroep (kunnen) doen. Aangezien flexwerkers meer risico lopen om op een werkloosheids- of bijstandsuitkering aangewezen te raken dan werknemers met een vast contract, zijn zij ook wat vaker positief over een verbetering van die uitkeringen.

Hoewel de veranderingen die wij aan de ondervraagden hebben voorgelegd niet overeenkomen met wat de Commissie Borstlap adviseert, bieden ze wel nuttige inzichten voor de maatschappelijke discussie naar aanleiding van dat advies.

Allereerst is er erg weinig maatschappelijke steun voor een versoepeling van de ontslagbescherming voor werknemers met een vast contract. Dat geldt net zo goed voor flexwerkers als voor werknemers met een vast contract. Zelfs van de zelfstandigen – die er zelf geen baat bij hebben – staat minder dan de helft er positief tegenover.

Er is brede steun voor veranderingen die de combinatie van ouderschap en werken gemakkelijker maken, zoals langer vaderschapsverlof, betere en goedkopere kinderopvang en (in iets mindere mate) langer zwangerschapsverlof. In het rapport van de Commissie Borstlap is er nauwelijks aandacht voor deze voorzieningen, maar voor de Nederlandse bevolking lijken deze een belangrijke prioriteit te zijn.

De meeste steun is er voor meer vergoedingen en tegemoetkomingen voor vrijwilligers. Dit is een onderwerp dat tot nog toe in de maatschappelijke en politieke discussie over veranderingen op het terrein van werk en inkomen vrijwel geen rol speelt, maar blijkens de opvattingen van de Nederlandse bevolking wel meer aandacht verdient.

Ten slotte zijn de meningen verdeeld over twee meer radicale wijzigingen: invoering van een basisinkomen en een forse verkorting van de werkweek.

Voor geen van beide veranderingen is een meerderheid, maar het aantal voorstanders is wel groter dan het aantal tegenstanders. Het verdient dan ook aanbeveling om ook deze opties serieus in overweging te nemen in het verdere debat over de toekomst van werk en inkomen.

AIAS-HSI Kort & Bondig reeks

De reeks Kort & Bondig omvat korte publicaties waarin bondig de resultaten van recent uitgevoerd onderzoek van AIAS-HSI worden gepresenteerd. De reeks is bedoeld voor ieder die snel kennis wil nemen van de uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek, maar niet de tijd of de interesse heeft om een geheel onderzoeksrapport door te nemen. Voor de lezer die zich verder in het onderzoek wil verdiepen worden afzonderlijk AIAS-HSI Working Papers gepubliceerd die een uitgebreide verantwoording en weergave van het onderzoek en de resultaten bevatten.

Informatie over AIAS-HSI

AIAS-HSI is ontstaan uit de samensmelting van twee onderzoeksinstituten van de Universiteit van Amsterdam: het Amsterdams Instituut voor Arbeids-Studies (AIAS) en het Hugo Sinzheimer Instituut (HSI).

AIAS-HSI is een instituut voor multidisciplinair onderzoek en onderwijs op het terrein van (de regulering van) arbeid. Het onderzoek richt zich vooral op de veranderingen die zich voordoen op het terrein van arbeid, zowel in Nederland als internationaal.

AIAS-HSI heeft tot doel om interdisciplinair onderzoek op dit terrein te stimuleren, coördineren en uit te voeren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van inzichten uit de rechtswetenschap, sociale wetenschappen, economie en andere disciplines.

Voor meer informatie zie onze website www.aias-hsi.uva.nl.

Postadres

Postbus 15966
1001 NL Amsterdam

Bezoekadres

Nieuwe Achtergracht 166
1018 WV Amsterdam

